

در حاشیه بازدید اساتید دانشگاه از شهرک صنعتی بررسی شد؛

ارتباط صنعت و دانشگاه؛ بستر ورود دانش آموختگان به بازار کار

ارتباط دانشگاه با صنعت به دلیل نبود نگاه سیستمی و گاه اجرایی برخی طرح‌های ارائه شده در این خصوص تنها روی کاغذ مانده است و کمتر از میزان مورد انتظار به‌ویژه با توجه به توان علمی دانشگاه‌ها و دانشجویان و استادان است؛ اما مشکل کجاست، دانشگاه، صنعت یا دولت؟

به گزارش بازارکار، نقش و نوع ارتباط بین مراکز علمی و دانشگاهی با بخش های مختلف صنعتی که بیشتر فعالیت آنها عملی است در طول دهه های گذشته عامل پیشرفت کشورهای توسعه یافته در حوزه نوآوری و فناوری است. بر همین اساس نیز نوع رابطه بین دو بخش صنعت و دانشگاه از نقش سرنوشت سازی در دستیابی کشورها به توسعه و پیشرفت برخوردار است. در ایران نیز هرچند در برهه هایی تلاش های به منظور ارتباط هرچه بهتر این دو نهاد مهم انجام شده اما به دلیل نبود نگاه سیستمی و گاه اجرایی برخی طرح های ارائه شده در این خصوص تنها روی کاغذ مانده است.

طرح توانمندسازی تولید و توسعه اشتغال پایدار(ناپ) از جمله این طرح ها برای تقویت ارتباط حوزه های صنعت و دانشگاه با یکدیگر بود که اواسط دهه ۹۰ توسط معاونت آموزش، پژوهش و صنعت وزارت صمت طراحی شد. همچنین پیش از آن و در سال ۱۳۸۹ با اینکه سازمان پژوهش های علمی و صنعتی ایران با هدف برقراری ارتباط بیشتر صنعت و دانشگاه در چند شهرک صنعتی استان تهران ازجمله شهرک های صنعتی عباس آباد، شمس آباد و اشتیاد دفاتر خدمات فناوری راه اندازی کرد؛ در ادامه مشخص شد راه اندازی این دفاتر بیشتر اقدامی نمایشی بوده است.

زیرا هرچند هنگام راه اندازی این دفاتر اعلام شد هدف اصلی از برپایی این دفاتر حضور متخصصان و پژوهشگران دانشگاهی رشته های مختلف صنعتی در این شهرک ها و مشاوره آنها به صنعتی ها در دوره هایی از سال و مدیریت ارتباط دو بخش صنعت و دانشگاه است؛ این اتفاق هیچگاه به شکل اساسی رقم نخورد.

اخیرا یک هیات از دانشگاه تهران متشکل از جمعی از اساتید و پژوهشگران این دانشگاه با هدف آشنایی با مسائل و مشکلات مربوط به ارتباط دانشگاه و صنعت به شهرک صنعتی شمس آباد در جنوب استان تهران رفته و با تعدادی صنعتگران فعال در این شهرک از جمله یک واحد فعال در صنعت فولاد به گفت و گو نشست و از نزدیک در جریان مسائل واحدهای صنعتی و فناوری های مورد نیاز آنها و البته فرایند کار در صنعت فولاد قرار گرفتند.

صنعت و دانشگاه و ارتباطی که همچنان برقرار نیست؛ کدامیک مقصر است؟

احداث شهرک صنعتی سه هزار هکتاری شمس آباد در کیلومتر ۴۵ اتوبان تهران قم و در مجاورت شهر حسن آباد و پنج کیلومتری فرودگاه بین‌المللی امام خمینی به سال ۱۳۷۴ باز می‌گردد. هدف اصلی از ایجاد این شهرک با بیش از دو هزار واحد صنعتی، توسعه صنعت و تولید در کشور و ایجاد محیطی مناسب برای جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی بود.

ضرورت تعامل دو سویه دانشگاه و صنعت در قالب کارروزی دانشجویان

معاون پژوهش و فناوری دانشگاه تهران در این بازدید در جمع تعدادی از فعالان صنعتی این شهرک صنعتی با تاکید براینکه، دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها به خصوص فارغ‌التحصیلان مرتبط با حوزه صنعت باید از نزدیک با واحدهای صنعتی آشنا و در سطوح گوناگون این مراکز تولیدی مشغول به کار شوند، این مهم را باعث درک صحیح از مسائل، چالش ها و نیازهای مختلف فناوریانه این مجموعه های صنعتی دانست.

هادی مرادی افزود: از طرف دیگر ارتباط جامعه دانشگاهی و برگزاری چنین نشست هایی با فعالان عرصه تولید و واحدهای صنعتی به طورحتم صنعتگران و تولیدکننده ها را با قابلیت ها و توانمندی اساتید و دانش آموختگان دانشگاهی آشنا خواهد کرد. وی با بیان اینکه، مسائل دانشگاهی دو بخش آینده‌نگری یا طولانی‌مدت و همچنین کوتاه‌مدت را شامل می شود، چالش هایی همچون ناترازی انرژی و بهینه‌سازی صنایع را از آن جمله دانست و افزود: به عنوان مثال بخشی از مسائل موجود در صنعت فولاد بواسطه فناوری مانند هوش مصنوعی که از یک طرف کارایی و از سویی هزینه ها را به دنبال دارد به طورحتم قابل حل است. دانشگاه‌های درجه یک کشور امروز با مسائل روز دنیا آشنا هستند و از توانایی لازم به منظور رفع مشکلات فناوریانه و نوآورانه صنایع با رویکردهای جدید و سریع برخوردارند.

این عضو هیأت رئیسه دانشگاه تهران در ادامه، تعامل دو سویه دو بخش دانشگاه و صنعت و آشنایی دانشجویان با مشکلات این حوزه در قالب کارروزی عملی دانشجویان و فوق برنامه ها یک ضرورت خواند.

مرادی، با بیان این‌که دانشگاه تهران به‌عنوان دانشگاه مادر با داشتن رشته‌های مختلف و بین‌رشته‌ای توانایی رفع بسیاری از مسائل صنعت را دارد، افزود: ما تجربه‌های موفقی در ارتباط صنعت و دانشگاه داشته‌ایم که نه تنها نیاز آن صنعت بلکه نیاز بقیه صنایع را هم برطرف کرده است.

وی، معتقد است صنایع باید نیازهای خود را در قالب چنین برنامه‌هایی با دانشگاهیان در میان بگذارند و دانشگاهیان هم توانمندی‌های به روز خود را در حل مسائل و مشکلات صنایع به کار بندند.

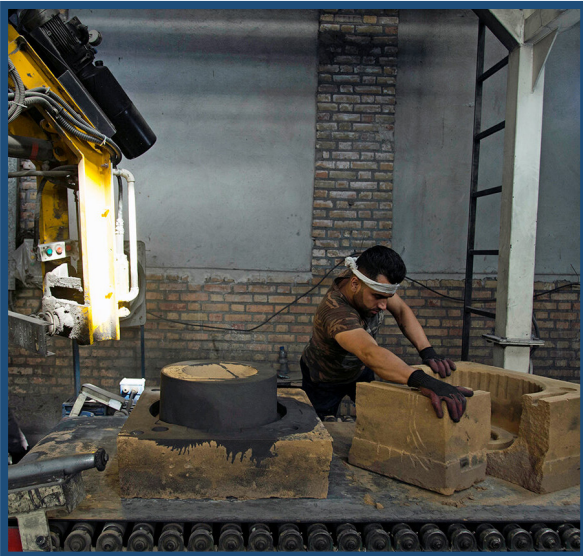
تحقیقات دانشگاهی بدون تقاضا

معاون پژوهش و فناوری دانشگاه تهران در ادامه با اذعان به اینکه، اکنون بسیاری تحقیقات انجام شده در دانشگاه

ها از جمله دانشگاه تهران مشتری محور نیست گفت: در ایران صنایع به منظور رفع مشکلات خود به سراغ مجموعه مقالات منتشرشده نمی‌روند از این‌رو باید مشکلات صنایع در قالب تیم‌های تخصصی فناوریانه شناسایی و رفع شود. تاکنون نظرسنجی از صنایع برای برآورد انتظارات این حوزه از جامعه دانشگاهی در کشور نشده است.

راهکار عملی ارتباط نظام مند دانشگاه و صنعت همچنان در راه ای از ابهام

معاون پژوهش و فناوری دانشکدگان فنی دانشگاه تهران نیز در نشست با جمعی از فعالان واحدهای تولیدی شهرک صنعتی شمس آباد تهران اذعان داشت: هنوز به تعریف و راهکار عملی برای ارتباط نظاممند دو حوزه دانشگاه و صنعت دست نیافته ایم.

وی اضافه کرد: در این کشورها تحقیقات در مقطع دکترا بدون اسپانسر صنعتی تعریف نشده و در کشورهای پیشرفته همه اساتید و حداقل دانشجویان مقاطع دکتری می بایست خود را با شرایط حوزه صنعت انطباق داده و با نیازهای فناوریانه واحدهای تولیدی آشنا باشند.

عضو هیأت علمی دانشکده مهندسی عمران دانشگاه تهران، از وجود دفتر ارتباط دانشگاه و صنعت در دانشگاه تهران و وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری خبر داد و گفت: باید متناظر دفتر ارتباط دانشگاه و صنعت در وزارت علوم در وزارت صمت هم دفتر ارتباط صنعت با دانشگاه وجود داشته باشد تا صنایع هم به‌طور سیستماتیک با دانشگاه‌ها در ارتباط باشند.

وی، به روز شدن صنایع را مرهون آشنایی آن‌ها با علم روز دنیا از طریق دانشگاه‌های درجه یک دانست و خاطرنشان کرد: حاکمیت باید با گذاشتن مزایایی در ارتباط صنعت با دانشگاه مشوق صنایع برای حل مشکلات فناورانه آن‌ها از طریق

رضا نادری‌محمودی برگزار می‌چنین بازدیدها و نشست هایی با حضور دانشگاهیان و صنعتگران را به منظور آشنایی بیشتر دو طرف با توانمندی های یکدیگر و یافتن راه حل مناسب ارتباط این دو بخش را بسیار مهم و اثرگذار خواند.

بی خبری حوزه صنعت از نتایج تحقیقاتی دانشگاهیان

معاون پژوهش و فناوری دانشکدگان فنی دانشگاه تهران ضمن تاکید بر حضور و آشنایی هرچه بیشتر دانشجویان با فضای واحدهای تولیدی افزود: اساتید و دانشجویان رشته های صنعتی می توانند در قالب برنامه هایی تعریف شده در محیط واحدهای صنعتی به شکل عملی با مسائل و مشکلات فنی این واحدها آشنا شده و اثربخشی آموخته‌های علمی خود را در فضای صنعت از نزدیک مشاهده کنند.

نادری محمودی همچنین، افزایش بهره‌وری در حوزه صنعت را درگرو اعتماد کامل به دانشگاهیان دانست و گفت: چراکه دانشگاهیان شامل اساتید و دانشجویان می‌توانند با آینده‌پژوهی و برنامه‌ریزی میزان سودآوری صنایع را افزایش دهند و این هم نیازمند اعتماد صنعت به دانشگاه است. وی با ذکر مثالی افزود: دانشکدگان فنی دانشگاه تهران با بیش از ۴۰۰ آزمایشگاه در حوزه‌های مختلف از توانایی رفع بسیاری از مشکلات صنایع برخوردارند.

این عضو هیأت علمی دانشکده مهندسی مواد و متالورژی دانشگاه تهران بیان کرد: حتی برخی از مشکلات صنایع در قالب پایان‌نامه ارشد و یا رساله دکترا قابل حل است اما با نبود اطلاع رسانی لازم به حوزه صنعت واحدهای تولیدی از این نتایج کاربردی بهره مند نشده اند.

وی در ادامه، وجود مشوق‌هایی برای تقویت ارتباط دو بخش صنعت و دانشگاه از جمله معافیت مالیاتی را مهم خواند و تاکید کرد: باید ضمن ایجاد اعتماد صنعت به دانشگاه به شیوه‌های مختلف صنایع را برای بیان مشکلات فناورانه خود به دانشگاه تشویق کرد.

تحقیقات علمی در کشورهای توسعه یافته بر مبنای نیازهای صنعت

عضو هیأت علمی و سرپرست مرکز فولاد دانشگاه تهران نیز در این نشست گفت: ارتباط بین دو نهاد دانشگاه و صنعت از مسائل حل شده جوامع پیشرفته است.

امیررضا قیامی‌آزاد افزود: هم‌اکنون در کشورهایمانند ایالات متحده آمریکا و چین تحقیقات مراکز علمی و دانشگاهی بر پایه نیازهای صنعت است.

کافی در یک شرایط واقعی به شکل عملی به کار گیرد نیز در ارتباط بین دانشگاه و صنعت را بسیار موثر می دانند. قیامی‌آزاد همچنین می گوید: البته پراکنده کاری پژوهشگران دانشگاه‌ها از دیگر ضعف های دانشگاه‌ها در ارتباط موثر با حوزه صنعت کشور محسوب می شود به طوری‌که حوزه پژوهشی اساتید از رشته تحصیلی آنها بسیار متفاوت و بدون ربط است و تنها برای کسب ارتقاء و دریافت امتیازات تعریف شده توسط وزارت علوم است.

وی افزود: بر همین اساس هم به انگیزه حرکت برای تهیه و استخراج کتایب و تولید مقاله به جهت اینکه بسیار وقت گیر و هزینه بر است بسیار پائین است و از طرفی نیز این خود ضعف در انجام پروژه های دریافتی دانشگاه از صنعت و البته بی اعتمادی صنعتی‌ها به دانشگاه را به دنبال خواهد داشت.

سهام دولت از شکاف دانشگاه و صنعت چیست؟

این استاد دانشگاه اظهار کرد: البته دولت نیز که از توانایی لازم برای کاهش شکاف بین دانشگاه و صنعت برخوردار است هم با تأمین بودجه مستقیم دانشگاه‌ها، این مراکز علمی را از کسب درآمدهای مالی مستقل دور ساخته و نهاد دانشگاه را نسبت به افزایش هرچه بیشتر بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها بی تفاوت کرده است.

قیامی‌آزاد تاکید کرد: دولت باید با استفاده از توان و ظرفیت خود به منظور تقویت ارتباط موثر دانشگاه و صنعت ضمن ارائه معافیت های مالیاتی که اخیرا نیز توسط معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری در قالب قانون جهش دانش بنیان برای شرکت های دانش بنیان و کالاهای ایران ساخت و همچنین تحقیق و توسعه در مجموعه های فناور در حال پیگیری و اجرا است، درآمد پروژه های مشترک بین صنعت و دانشگاه را از پرداخت مالیات معاف کند.

وی افزود: ضمن اینکه دولت باید با راه اندازی یک بانک اطلاعاتی قوی و یکپارچه تمامی پژوهش های در حال انجام و حتی به اتمام رسیده را در دسترس عموم دانشگاهیان قرار دهد.

مدیر مقاوم‌سازی و نگهداری ابنیه تاسیس شهرداری تبریز نیز در این نشست با بیان اینکه، ساختمان‌ها، ابنیه و پل‌ها شامل دو بخش فلزی و بتونی هستند، ۵۰ درصد سازه‌ها را فولادی دانست و خاطرنشان کرد که پروژه‌های کشوری نیازمند مقاوم‌سازی برای افزایش کیفیت سازه‌های فولادی و عمر مفید سازه هستند.

مهیاریان با تأکید بر این‌که مقاومت سازه باید به حدی باشد تا قابلیت بهره‌برداری را داشته باشد، ادامه داد: در مواردی به علت کیفیت پایین مصالح از جمله فولاد عمر مفید سازه کوتاه است نیروهای متخصص دانشگاهی بهترین افراد برای حل چنین مشکلاتی هستند.

وی، برگزاری چنین رویدادهایی را عاملی برای ایجاد انگیزه در میان دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشگاهی دانست و خاطرنشان کرد: حتی برای حل مسائل اقتصادی جامعه هم باید از جامعه دانشگاهی کمک گرفت.

دانشجوی مهندسی عمران دانشگاه تهران نیز در این بازدید با اشاره به راه‌اندازی نهضت درون‌دانشگاهی پیوند دانشگاه با صنعت اظهار کرد: هنگامی دانشجویان از نزدیک با مسائل و مشکلات صنعت آشنا می‌شود بازگشت از امید در او ایجاد می‌شود که با وجود همه تحریم‌ها، محدودیت‌ها و مشکلات صنعت کشور پا برجاست و دیگر انگیزه‌ای برای مهاجرت نخواهد داشت.

محمدعلی مجیدی، دغدغه نخست دانشجویان برای مهاجرات را بیشتر مسائل مالی عنوان کرد و افزود: دانشجویان آشنایی با مراکز صنعتی کشور درمی‌یابند که هنوز کشور نیازمند متخصصان بومی است.

دانشگاه می تواند بازوی توانمندی برای حوزه صنعت باشد

در این بازدید برخی فعالان حوزه صنعت نیز از جمله مهندس کریمی مدیر عامل یکی از کارخانجات فولادی شهرک صنعتی شمس‌آباد انتظارات خود را از جامعه دانشگاهی اعلام و حوزه صنعت را بیش از این نیازمند حمایت مسئولان در سطح کلان کشور دانست.

کریمی ضمن تأکید بر ارتباط حوزه صنعت با دانشگاه‌ها و مراکز علمی تأکید کرد: دانشگاه به طورحتم می‌تواند بازوی توانمندی برای صنایع کشور باشد و صنعت و دانشگاه در کنار هم می‌توانند پروژه‌های عظیم فناوریانه را رقم بزنند. کشور نیازمند صنعتگران پرتلاش در کنار دانشگاهیان است و مسئولان اگر صنایع را دریابند این خود ارتباط نزدیک دانشگاه با صنعت را به دنبال خواهد داشت.

وی با اعتقاد به این‌که هر مشکل فناوریانه صنعت می‌تواند موضوعی برای تیز دکتری دانشجویان دانشگاه باشد، بر همکاری با دانشگاه تهران برای تکمیل یکی از پروژه‌های خود تأکید و خاطرنشان کرد: برخی پروژه‌های ما با همکاری مراکز علمی و دانشگاه‌ها از جمله علم و صنعت و خواجه نصیر طوسی به اتمام رسید.

داوود ولی عضو هیأت مدیره شهرک صنعتی شمس‌آباد نیز که تولیدکننده بخش دکوراسیون است در بازدید دانشگاهیان از این شهرک، محصولات دکوراسیون را حاصل از خرده سنگ‌های متعدد و بی‌ظایر و بدون رقیب دانست.

وی از راه‌اندازی دفتر مرکز ارتقای مهارت‌های فنی در شهرک صنعتی شمس آباد خبر داد و گفت: با کمک این دفتر و ارتباط‌گیری با آموزش و پرورش دانش‌آموزان می‌توانند ضمن حضور در این شهرک با روند ساخت و تولید واحدهای صنعتی از جمله برخی محصولات دکوراسیون و سنگ‌های نما آشنا شده و مهارت‌های لازم را کسب کنند.